

TALOUSARVIOALOITE 332/2009 vp

Määrärahan osoittaminen yliopistokeskuksille

Eduskunnalle

Alueellisen kehityksen näkökulmasta on koulutuspoliittika sen yksi keskeisistä osatekijöistä. Kuusi yliopistokeskusta perustettiin, kun Korkeakoulujen alueellisen kehittämisen työryhmä esitti, että heikoimmin kehittyneiden maakuntien osaamisperustaa tulisi vahvistaa.

Yliopistokeskukset perustettiin vuonna 2004 Kajaaniin, Kokkolaan, Lahteen, Mikkeliin, Poriin ja Seinäjoelle. Nämä yliopistokeskukset vahvistavat yliopistotoiminnan alueellista kattavuutta, ja näissä kaupungeissa on tätä kautta ollut mahdollista kehittää yliopistojen toimintaa. Keskuksen kautta on myös mahdollista tehdä toimivaa yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa, ja sitä onkin toteutettu muun muassa yhteistyönä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa. Laadun yliopistokeskusten osalta ovat taanneet varsinaiset yliopistot, jotka ovat antaneet yliopistokeskuksille valmiin väylän toimia tiiviissä yhteistyössä myös muun tiedemaailman kanssa.

Yliopistokeskukset luotiin vahvistamaan sellaisten maakuntien osaamisperustaa, joissa ei ole ollut tiedekorkeakoulua. Yliopistokeskukset ovat toimineet erilaisista lähtökohdista niin, että joissakin on jo lähtötilanteessa ollut merkittävä tutkimusjohtava koulutustehtävä. Tutkimustoiminta on kaikissa tapauksissa ollut suuresti riippuvainen sijaintipaikkakuntien tai maakuntien mahdollisuuksista panostaa osaavaan tutkimushenkilöstöön ja -ympäristöön. Yliopistokeskuksille myönnetty määräraha on ollut varsin rajallinen työkalu kilpailukykyisen koulutus- ja tutkimusympäristön kehittämiseen.

Yliopistokeskukset ovat avanneet esimerkiksi maisteriohjelmissa, verkostomaisissa koulutusohjelmissa ja poikkitieteellisissä projekteissa hyviä toimintamahdollisuuksia. Lisäksi ne toimivat usein juuri niillä aloilla, joilla on merkitystä juuri maakuntien elinkeinorakenteisiin ja niiden kehittämiseen. Aluevaikutukset ovat selkeät.

Yliopistokeskuksia tuleekin nykyisten toimintojen lisäksi kehittää aikuisväestön osaamistason nostamisen alueellisina koordinaatio- ja kehittämiskeskuksina alueiden ja niiden yritysten kanssa yhdessä toimien. Yliopistokeskukset muodostavat muuten "yliopistottomille" alueille myös yliopistotasaisen tutkimustoiminnan keskuksen. Nämä yliopistokeskusten molemmat ns. kolmatta tehtävää toteuttavat roolit tulee huomioida jatkossakin yliopistokeskusten asemaa ja tehtäviä arvioitaessa. Yliopistokeskusten toiminnan rahoitukseen on saatava pysyvät mekanismit, jotka eivät ole riippuvaisia ulkopuolisesta rahoituksesta, kuten EU:n rakennerahastoista. Yliopistokeskukset tulisi saada mukaan myös uudistettavaan yliopistojen kehittämislakiin.

Opetusministeriö on osoittanut tähän asti koordinaatorahaa yliopistokeskuksille. Tämän lisäksi keskukset ovat saaneet vuosittain noin 3 miljoonan euron kehittämisrahan, jota on voitu käyttää toimintojen käynnistämiseen sekä aluevaikutusten vahvistamiseen. Pitkäjänteinen kehittämis työ vaatii kuitenkin jatkuvaa rahoitusta. Hallitusohjelmassa on luvattu kehittää edelleen yliopistokeskuksia. Jotta tämä olisi mahdollista, olisi yliopistokeskuksille osoitettava ensi vuodelle riittävä rahoitus ja kehittämisraha olisi toi-

TAA 332/2009 vp — Katri Komi /kesk ym.

mintamenomäärärahaa yliopistokeskuksille kunkin yliopiston koordinaatioyliopiston kautta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2010 talousarvioon momentille 29.40.50 lisäyksenä 780 000 euroa yliopistokeskusten perusrahoitukseen.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2009

Katri Komi /kesk
Heli Järvinen /vihr
Olli Nepponen /kok

Lenita Toivakka /kok
Jari Leppä /kesk
Pauliina Viitamies /sd